

Brüssel, 28.5.2018
SWD(2018) 255 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Ühekordselt kasutatavad plastesemed ning kalapüügivahendid

Lisatud dokumendile:

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV
teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta

{COM(2018) 340 final} - {SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} -
{SWD(2018) 256 final} - {SWD(2018) 257 final}

Probleem

Plastist mereprügi kogus meredes kasvab, ohustab ökosüsteeme, bioloogilist mitmekesisust, inimeste tervist ja avaldab mõju turismile, kalandusele ja laevandusele. Probleem on piiriülene.

Plastesemed moodustavad 85 % Euroopa randadel olevast prügist. Pool sellest on plastesemed, mida kasutatakse vaid üks kord ja lühikese aja jooksul, ning mis siis ära visatakse. Mahajäetud, kaotatud või muul moel kõrvaleheidetud kalapüügivahendid moodustavad täiendavad 27 % mereprügist.

Euroopa meetmed vee-, mere-, jäätmete, toodete ja kalanduse valdkonnas ei tegele mereprügiga veel piisavalt ning paljudes neis küsimustes on otsustusõigus liikmesriikidel, mis killustab siseturgu.

Miks ja millise eesmärgi nimel peaks EL tegutsema?

Tänu ühistele ja proportsionaalsetele sammudele ELi tasandil saame mereprügi vähendada ja ühtlasi tagada ühisturu ja õiguskindluse meie ettevõtetele.

Üldine eesmärk on teatavatest plasttoodetest tekkiva keskkonnakahju vähendamine ning ringmajandusele ülemineku edendamine uuenduslike ja mitmekordselt kasutatavate alternatiivide abil.

Poliitikavariandid

Analüüsis keskenduti kalapüügivahenditele ja kümnele enamlevinud ühekordselt kasutatavale plastesemele (ligikaudu 86 % ühekordselt kasutatavast plastist): sigaretikonid, joogipudelid ja korgid, vatipulgad, krõpsupakid, niisutatud pühkepaber, hügieenisidemed, söögiriistad, joogikõrred, segamispulgad, joogitopsid, toidukarbid ning kalapüügivahendid.

Analüüsi mitmesuguseid variante võrdluses algse olukorraga, mis sisaldas kalanduskontrolli käsitleva määruse ja sadama vastuvõtuseadmete ja -rajatiste direktiivi käimasolevat läbivaatamist, aga ka plastistrateegiat ja läbivaadatud jäätmealast õigust.

Eelistatud poliitikavariant

Selle variandi abil **vähendatakse mereprügi olulisel määral**. Ühekordselt kasutatavatest plastesemetest koosnev mereprügi **väheneb ühikutes mõõdetuna ligikaudu poole võrra**. Poliitikavariant hõlmab järgmist:

- laiendatud tootjavastutus sigaretifiltritest, joogipudelitest, krõpsupakkidest, niisutatud pühkepaberist, hügieenisidemetest, joogitopsidest, toidukarpidest, õhupallidesttekkiva prügi vältimise ja koristamise eest ning kahjustatud, kasutuselt kõrvaldatud ja veest välja võetud kalapüügivahendite jäätmete käitlemise tagamine;
- stiimulid kaluritele kahjustatud, kasutuselt kõrvaldatud ja veest välja võetud kalapüügivahendite sadamasse toomiseks;
- tootedisaini muutmine selliselt, et joogipudeli kork oleks pudeli külge kinnitatud;
- ühekordselt kasutatavate plastjoogitopside, niisutatud pühkepaberi ja toidupakenditega seotud vähendamiseesmärgid;

- ühekordselt kasutatavate plastist vatitikkude, õhupallivate, söögiriistade, joogikõrte ja segamispulkade keelamine.

2030. aastal säästetaks selle tulemusena ühekordselt kasutatava plasti arvelt 2,6 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti. Sellega välditaks keskkonnakahju (11 miljardi euro ulatuses). Ettevõtetele tekkiks kulu seoses nõuete täitmise (ligikaudu 2 miljardit eurot) ja jäätmete käitlemisega (510 miljonit eurot). Tarbijad säästaksid raha (ligikaudu 6,5 miljardit eurot), kuid kogeksid mõningasi ebamugavusi.

Lisaks vähendaks tagatisraha- või muu sarnane süsteem täiendava meetmena mereprügi oluliselt ja vastuvõetava lisakuluga (ligikaudu 1,4 miljardit eurot).

Eelistatud poliitikavariant kalapüügi- ja vesiviljeluse vahendite puhul on laiendatud tootjavastutuse kehtestamine tootjatele, kes kasutavad kalapüügi- ja veisviljeluse vahendites plasti, ning finantsstiimulid vahendite kaldaletoomise hoogustamiseks. See tooks tööstusharule kaasa kulu umbes 0,16 % ulatuses tulust. Poliitikavariandiga täiendatakse meetmeid, mis käsitlevad kalapüügivahendeid ja tagatakse kalapüügivahendite plastist osade jõudmine jäätmekäitlusse ja ringlussevõttu, kaasates sealjuures kalapüügivahendite plastosade tootjaid ning suurendades kalapüügivahendite materjali ringlussevõtu määra.